

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

1

בפני כב' השופט נמרוד פלקס

י.ס.

התובעת

נגד

מ.ס.

המשיבה

2

פסק דין

3

1. האם סכומי כסף אותם נתנה אישה לאיש, אגב קשר רומנטי שנרקם ביניהם, הינם הלוואה
אותה על האיש להשיב לאישה, או שמא עסקינן במתנה, אשר האיש פטור מהשבתה. זה לב
המחלוקת שבין הצדדים.

7

2. התובעת (להלן – "האישה") מבקשת, כי הנתבע (להלן – "האיש") יחויב להשיב לה את
סכומי הכסף אותם נתנה לו, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, ממועד הסכום הראשון אותו
נתנה. כן מבקשת האישה לחייב את האיש לפצותה בגין עגמת הנפש שנגרמה לה. האיש
דוחה את תביעת האישה וטוען, כי אינו חייב להשיב לאישה דבר, שכן כל שנתנה לו הוא
מתנה, אשר ניתנה במסגרת היחסים הרומנטיים ששררו ביניהם. כפועל יוצא מכך אף טוען
האיש, כי אין לפצות את האישה בגין עגמת הנפש שנגרמה לה, מחמת אי השבת הסכומים
אותם קיבל ממנה.

15

3. עיקרי העובדות אינם שנויים במחלוקת, ואפרטם להלן. הצדדים הכירו בשלהי שנת 2008
וקיימו קשר רומנטי משך כשלוש שנים, עד שלהי שנת 2011. עת הכירו הצדדים היה האיש
בעיצומם של הליכי גירושין, ואילו האישה הייתה רווקה. הצדדים אמנם לא פירטו את
גילם, אך מתמליל השיחה שביניהם, אשר הוגש לתיק בית המשפט, ומהתרשמותי עולה, כי
בתחילת הקשר הייתה האישה בראשית שנות העשרים לחייה, ואילו האיש היה מעט מבוגר
ממנה. כחודש לאחר היכרות הצדדים, עבר האיש להתגורר בדירה אותה שכרה האישה, שם
שהה משך כחצי שנה. לאחר מכן עזב האיש את דירת האישה ועבר להתגורר במקום אחר,
תוך שהצדדים ממשיכים באותו קשר רומנטי, אשר ידע עליות ומורדות, עד שפסק כאמור
בשלהי שנת 2011.

25

4. נוכח הליכי הגירושין נקלע האיש למצוקה כלכלית והאישה הציעה לו את עזרתה הכספית.
במהלך השנים העבירה האישה אל האיש, או לטובתו, סך כולל של 176,430 ₪, וזאת

27

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

- 1 בכשמונים תשלומים, בסכומים שבין 70 ₪ לבין כשמונת אלפים שקלים כל תשלום.
2 הסכומים האמורים הועברו אל האיש במזומן, בהעברה בנקאית אל חשבון הבנק שלו ובדרך
3 של פירעון חובותיו כלפי צדדים שלישיים.
4
- 5 .5. האישה נהגה לערוך תרשומת אודות הסכומים אותם נתנה לאיש כאמור. תרשומת זו נערכה
6 "בזמן אמת", אם כי האיש חלק בסיכומיו על תכיפות עריכת התרשומות, ולטענתו למצער
7 חלק מהתרשומת נערך בדיעבד. בין כך ובין כך, האיש אינו חולק כאמור על עצם קבלת כל
8 אותם סכומים אותם טוענת האישה כי נתנה לו, וכן אינו חולק על מועד מתן אותם
9 הסכומים, כטענת האישה.
10
- 11 .6. לאחר שנפרדו דרכי הצדדים, דרשה האישה מהאיש להשיב לה את סכומי הכסף שנתנה לו
12 כאמור. כאן נפרדות גרסאות הצדדים. לגרסת האישה, לכתחילה הודה האיש בחובתו
13 להשיב לה את סכומי הכסף האמורים, תוך שהוא חוזר על התחייבויותיו מהעבר, להשיב לה
14 סכומים אלו. לגרסת האיש, מלכתחילה היה ברור לשני הצדדים כי עסקין במתנה, אותה
15 הוא כלל אינו חייב להשיב. אמנם חלה עליו חובה מוסרית, להבדיל מחובה משפטית, להשיב
16 לאישה כגמולה ולסייע לה ככל יכולתו. ברם אין הוא חייב כלל להשיב לאישה את סכומי
17 הכסף, אותם קיבל כנטען במתנה, והוא אף מעולם לא הודה בכך שחלה עליו חובת השבה.
18
- 19 .7. משנוכחה האישה, כי פניותיה אל האיש אינן מועילות, ואף הואיל ונקלעה למצוקה כספית,
20 אשר האיש ידע אודותיה, פעלה לשם גביית החוב. האישה שוחחה עם האיש ועם חברו
21 והקליטה את שיחותיה עמם, כאשר לטענתה דברי האיש והחבר בשיחות מהווים הודאה, כי
22 עליו להשיב לה את סכומי הכסף. האישה אף פנתה לסיוע מאת עורך הדין אצלו עבדה
23 באותה עת. עורך הדין והאישה נפגשו עם האיש, והאחרון הודה בחובו, ואף התחייב להשיב
24 לאישה את סכומי הכסף. דא עקא, שהאיש לא השיב לאישה את עיקר הסכום.
25
- 26 .8. לשם השלמת הדברים יאמר, שהאיש כן שילם לאישה סך 8,950 ₪, בחודש מאי 2012,
27 כאשר לטענת האישה סכום זה שולם על חשבון החזר חוב האיש כלפיה. לטענת האיש,
28 שולם הסכום כסיוע ממנו לאישה, עת נוכח לדעת שנקלעה למצוקה כלכלית והיא נזקקת
29 לסיוע. האיש טוען, כי הסך האמור לא שולם מחמת חובה המוטלת עליו לשלמו, אלא
30 מחמת רצונו לגמול לאישה טובה תחת הטובה שעשתה לו, עת העניקה לו את אותם סכומי
31 כסף במתנה כגרסתו.
32
- 33 .9. משראתה האישה, כי כל פניותיה אל האיש אינן מועילות, ואף הפגישה עם עורך הדין לא
34 הביאה לפירעון החוב, פנתה אל בית המשפט השלום בירושלים בתביעה זו. בהתאם

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

- 1 להחלטת בית משפט השלום (כב' השופטת פיינשטיין) מיום 27.12.12 הועבר הדיון אל בית
2 משפט זה.
3
- 4 10. המחלוקת בין הצדדים היא כאמור בשאלת סיווגם, או תכלית נתינתם, של סכומי הכסף
5 אותם נתנה האישה לאיש. שמא עסקין במתנה, או שמא עסקין בהלוואה של סכומי כסף,
6 אותם על האיש להשיב לאישה במועד זה או אחר. על מי מוטל הנטל להוכיח סיווג, או
7 תכלית זו ? סבורני, כי נטל זה מוטל על האישה. אבאר.
8
- 9 11. נטל השכנוע במשפט מוטל תמיד על התובע, מראשית ההליך ועד סיומו. אף נטל הראיה
10 הראשוני מוטל במקרה דנן על שכמו של התובעת, וכאשר הוא עומד בנטל זה עובר נטל
11 הראיה אל הנתבע, וייתכן אף שיחזור אל התובעת. ראו: רע"א 3646/98 כ.ו.ע. נ' **מנהל מס**
12 **ערך מוסף**, פ"ד נז(4) 891, 897 (2003). בכדי להרים את נטל הראיה הראשוני המוטל על
13 האישה שומה עליה להוכיח הן, כי נתנה את סכומי הכסף, והן שעל פי הסכמת הצדדים היה
14 על האיש להשיבם לה. ככל שלטענת האישה חלו על אותה השבה תנאים אלו ואחרים, כגון
15 הסכמה על ריבית, מועד פירעון וכיוב', הרי ששומה עליה אף להוכיח את אותם התנאים.
16
- 17 12. סוגיית מתן סכומי הכסף מאת האישה לאיש כלל אינה שנויה במחלוקת. אף מועד ההשבה
18 אינו מעלה קושי ממשי, שכן באם אכן עסקין בהלוואה, הרי שבעסקת הלוואה גלומה חובת
19 הלווה להשיב את שלוה. כאשר לא קבעו הצדדים לאותה עסקה את מועד ההשבה, תחולנה
20 הוראותיו של סעיף 41 **לחוק החוזים (חלק כללי)**, תשל"ג – 1973 (להלן – "**חוק החוזים**"),
21 הקובעות שמקום ולא הוסכם על מועד קיום החיוב, יקוים החיוב בתוך זמן סביר לאחר
22 כריתת החוזה, במועד אותו הודיע הנושה לחייב זמן סביר מראש. קביעת אותו מועד סביר
23 תעשה מקום בו הצדדים לא הסכימו על מועד הקיום, ומשך הזמן הסביר יקבע בהתאם לכל
24 מקרה ונסיבותיו. ראו: ע"א 3940/94 **שמואל רונן נ' ס.ע.ל.ר.**, פ"ד נב(1) 210, 220 (1998);
25 ע"א 1168/99 **חאלד נסאר נ' פתחיה נסאר**, פ"ד נד(4) 185, 190 (2000).
26
- 27 13. נפנה איפוא לסוגיה העיקרית שמחלוקת, היא סיווגה של העסקה שבין הצדדים. כאמור נטל
28 הראיה הראשוני בעניין זה מוטל על האישה, היא התובעת. לשם עמידה באותו נטל ראייה
29 ניתן להיעזר בחזקות עובדתיות שונות, הנסמכות על ניסיון החיים. ודוק, חזקות אלו ניתנות
30 לסתירה, ככל ראייה נסיבתית אחרת, אם כי יש הגורסים שלשם סתירת חזקה עובדתית,
31 נושא המבקש לסתירה בנטל הוכחה מוגבר. ראו: "קדמי, **על הראיות**, חלק רביעי, מהדורה
32 משולבת ומעודכנת, תש"ע – 2009, הוצאת דיונון, בעמ' 1781. לטובת התובעת עומדת
33 החזקה העובדתית, אשר נקבעה בפסיקת בתי המשפט, לפיה מקום בו אדם מודה כי קיבל
34 סכום כסף, עליו נטל הראיה להוכיח שאכן עסקין בדבר מתנה. ראו: ע"א 180/51 **גולדקורן**

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

נ' ויסוצקי, פ"ד ח 262, 265 (1954); ע"א 4396/90 רוזנמן נ' קריגר, פ"ד מו(3) 254, 259 (1992).

14. יחד עם זאת מקום בו הצדדים "קרובים קרובים" ויחסיהם מתאפיינים בגילויי דאגה ואחריות לאחר קמה "חזקת המתנה". כאשר בין שני צדדים מעין אלה ניתנת תמורה, מוטל על הטוען לקיומה של הלוואה הנטל להוכיח את טענתו. ראו: בע"מ 7757/07 פלונית נ' פלוני (2007); 5237/12 סולימן נ' גולן (2012). יחד עם זאת "חזקת המתנה" מצומצמת אך לאותם המקרים בהם טבעי להניח שמדובר במתנה, למשל ביחסים בהם הנותן מחויב לדאוג לרווחת המקבל, כדוגמת מתנה מאת הורים לילדים, אך לא בהכרח כאשר מדובר על נתניה מאת הילדים להורים, מאת אח לאחיו, או בין בני זוג. ראו: ע"א 3829/91 וואלס נ' גת, פ"ד מח(1) 801, 811 (1994) (להלן – "עניין וואלס"); ת"א (מחוזי מרכז) 30453-07-10 לניאדו נ' גבע (2012) (להלן – "עניין לניאדו"); ע"א 34/88 רייס נ' אברמן, פ"ד מד(1) 278, 286 (1990) (להלן – "עניין רייס").

15. פשיטא כי סכומי הכסף נשוא המחלוקת ניתנו לאיש על ידי האישה, אגב הקשר הרומנטי שנרקם ביניהם. האישה לא בחרה באדם זר, אלא באיש עמו ניהלה מערכת יחסים רומנטית, ואף אספה אותו אל ביתה, עת נזקק למדור, מפאת מצבו הכלכלי הרעוע, אגב גירושיו מאחרת. יחד עם האמור אין מדובר ביחסים של שיתוף, אלא מהראיות עולה שבפן הכלכלי עסקינן ביחסים של "תן" מצד האישה "וקח" מצד האיש. האיש התגורר בבית האישה משך כחצי שנה, ולא נשא בעלות כלכלת הבית כלל ועיקר. ראו: עדות האיש בעמ' 30-31 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. אף באשר לתקופה שלאחר המגורים המשותפים, לא הציג האיש כל ראיה בדבר תרומה כלכלית משמעותית מצדו לקשר המשותף. ראו: עדות האיש בש' 22-24 בעמ' 31 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. קשר, אשר הסתכם בעיקרו בבילויים משותפים, אך כאמור לא במגורים וניהול משק בית משותף. אמנם עד מטעם האיש (מר מ. פ.) העיד, כי נכח עת האיש שילם לעיתים עבור בילויים משותפים של הצדדים. ראו: ש' 22-27 בעמ' 23 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. אף אם אקבל עדות זו הרי, שאין בה כדי ללמד על תרומה כלכלית ממשית של האיש, או על קיום משק בית משותף, או קופה משותפת. הפריזמה בה בחן העד את התנהלותם הכלכלית של הצדדים צרה עד מאד, ואין בעדותו כדי ללמד על התנהלותם הכלכלית של הצדדים. הדברים יפים אף ביתר שאת מקום בו האיש עצמו העיד, כי לא נשא כלל בעלויות כלכלת ביתה של האישה, עת התגורר אצלה. ממילא אין כל טענה שהצדדים ניהלו משק בית משותף אף שלא התגוררו יחדיו, או כי האישה התגוררה בבית האיש וזה מימן את הוצאותיה.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

16. האיש אינו מתיימר אף לטעון, כי חלה על האישה חובה כלשהי לסייע לו כלכלית, או לדאוג לרווחתו, עת שרר ביניהם אותו קשר רומנטי. בנסיבות אלה אין זה טבעי להניח, שסכומי כסף אותם נתנה האישה לאיש הם בבחינת מתנה. ראו: עניין וואלס; עניין רייס. סבורני איפוא, כי בנסיבות קא עסקינן כלל לא קמה אותה "חזקת מתנה", ולפיכך מוטל על האיש הנטל להוכיח שאכן סכומי הכסף ניתנו לו במתנה. בנטל זה האיש לא עמד.

17. אף אם אניח לצרכי הדיון, כי אכן עומדת לאיש "חזקת המתנה", עדיין סבורני שעלה בידי האישה לסתור את אותה חזקה. שהרי כוחה של "חזקת המתנה", ככל חזקה עובדתית, הוא כשל ראייה נסיבתית הניתנת לסתירה. אף אם תמצי לומר שהנטל המוטל על האישה בעניין זה מוגבר, סבורני כי האישה עמדה בנטל האמור. אבאר.

18. עסקינן ביחסי חברות בעלי אופי רומנטי. האישה העידה, כי האיש לא חפץ בקשר רציני ומחייב, ואף הבהיר זאת לאישה. ראו: עדות האישה בעמ' 20 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. ברי איפוא, כי אין לראות בצדדים משום "ידועים בציבור", ואף לא ניתן להסיק על חובה של מי מהם לכלכל את האחר. במערכת יחסים כגון דא, אין זה טבעי להניח שמי מהצדדים בחר להעניק מתנות בשיעור כה ניכר, המהוות את עיקר, אם לא את כל הונו. חיזוק למסקנה האמורה ניתן למצוא בגילה הצעיר של האישה, אשר בעת תחילת הקשר בין הצדדים הייתה בת 22 שנים בלבד. בשלב זה של חייה, הסתפקה האישה בקשר רומנטי בלתי מחייב, בו היה מעוניין האיש, ולא עמדה על כך שיחסי הצדדים ימוסדו והם יתמידו במגורים משותפים ובניהול משק בית משותף.

19. במהלך הקשר ששרר בין הצדדים ניהלה האישה רישום אודות כלל סכומי הכסף שנתנה לאיש. ראו: עדות האישה בעמ' 13, 16, 17 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. האיש אף היה מודע לקיומו של רישום זה. ראו: עדות האיש בעמ' 34 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. מדוע לה לאישה שתערוך רישום כאמור, מקום שכלל אינה מצפה להשבת סכומים אלו? הדעת נותנת, כי אדם אשר אינו מצפה לקבל את כספו בחזרה לא ינהל רישום מדוקדק, של כשמונים תשלומים אותם נתן לאחר, כאשר חלקם פעוטים כדי 70 ₪ בלבד. יוזכר כי האיש כלל אינו חולק על קיום הרישום האמור, והודה בכך שאף שידע אודות אותו הרישום המשיך לקבל מאת האישה סכומי כסף. הרישום אותו ניהלה האישה, ואשר לו היה מודע האיש, מהווה ראיה חותכת לכך שהאישה ציפתה מלכתחילה להשבת כספה, ובשום שלב לא התכוונה ליתן לאיש את סכומי הכסף כמתנה. די באמור כדי להפריך את טענת המתנה, וזאת אף אם הנטל להפרכת הטענה היה מוטל על האישה, וזאת אף אם היה עליה להרים נטל מוגבר.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

20. לא זו אלא אף זו, שמעדות הצדדים עולה, כי סכומי הכסף אותם נתנה האישה לאיש היוו את עיקר רכושה, עד כדי שהגיעה למצב בו לא היה בידיה אף לממן את דמי השכירות של דירתה. ראו: עדות האיש בעמ' 32 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. אכן ייתכן שהאישה נתנה לאיש את אותם סכומים תוך צפייה שמערכת היחסים שבין הצדדים תאריך ימים, ואולי אף תתהדק, עד כדי שהצדדים יבאו בברית הנישואין. אזי ייתכן והייתה האישה מוחלת לאיש על אותם סכומי כסף שנתנה לו. ברם לא הוצגה כל ראיה המלמדת על כך שבעת מתן אותם סכומי כסף, סיכמו הצדדים שעסקינן במתנה. האיש אף הודה במפורש, כי האישה מעולם לא אמרה לו שמדובר במתנה. ראו: עדות האיש בש' 17-18 בעמ' 33 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13.

21. אף התנהגות הצדדים לאחר סיום מערכת יחסיהם הרומנטית תומכת בגרסת האישה, כי עסקינן בהלוואה, להבדיל ממתנה. בתמליל הקלטה אותו הגישה האישה לבית המשפט, נשמע האיש מודה בחובתו להשיב לאישה את סכומי הכסף שקיבל ממנה. האיש אמנם נזהר בדבריו, הואיל וידע שהשיחה מוקלטת. ראו: העמ' הראשון לתמליל השיחה מיום 8.8.12. האישה מבקשת מהאיש פעם אחר פעם להשיב לה את ההלוואה שנתנה לו. האיש בשום שלב אינו מכחיש את טענת האישה שעסקינן בהלוואה. האיש אף אינו טוען באותה שיחה שמדובר במתנה, להבדיל מהלוואה. למעשה רוח דברי האיש היא, כי אין ביכולתו להשיב את סכום ההלוואה, ולטענתו הסכימה האישה, בעת מתן ההלוואות, כי אלו יוחזרו על פי יכולתו, אף משך שנים רבות. יוער כי האישה הכחישה באותה שיחה את טענת האיש בדבר הסכמתה לפריסת הפירעון משך שנים רבות, וטענה שהוסכם על מספר חודשים בלבד.

22. האיש אמנם ניסה לתקוף את קבילות ההקלטה, ואף הציע פירוש אחר לדבריו בה, כאילו אין מדובר בהודאה כלל ועיקר. איני מקבל את פירושו של האיש, ומדבריו באותה הקלטה עולה שאכן הודה בחובו. באשר לקבילות ההקלטה והתמליל יאמר, כי לאחר קדם המשפט ניתנה לאיש מלוא האפשרות לבדוק את ההקלטה והתמליל, שמא אינם מדויקים, או שאינם משקפים את שיחת האישה עם האיש, אשר הוקלטה כאמור. ראו: עמ' 1 לפרוטוקול הדיון מיום 22.4.13. האיש בחר שלא לבדוק את אותם הקלטה ותמליל, ולפיכך אין לשמוע את טענותיו בעניין קבילות ודיוק ההקלטה והתמליל.

23. האיש אף הודה בחובתו להשיב לאישה את סכומי הכסף האמורים בפני עוה"ד א. ס. (להלן – "עוה"ד ס."), אשר העיד במסגרת ההליך דנן. ראו: עדות עוה"ד ס. בעמ' 5-6 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. לכתחילה טען האיש, כי הופתע שעוה"ד ס. נכח בפגישת האישה עמו, וככל שירדתי לסוף דעתו, טענתו היא שמחשש מעוה"ד ס. הודה בחובו, חרף שלא היה חייב דבר. בסיכומיו אף טען האיש, כי עדות עוה"ד ס. אינה אמינה ויש לדחותה. טענת האיש

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

- 1 באשר להפתעתו בפגישה עם עוה"ד ס. נסתרה בעדות האישה ועוה"ד ס., אשר העידו
2 בחקירתם הנגדית, כי האיש דווקא ידע היטב שהאישה מתעתדת לפגשו יחד עם עורך הדין
3 ס., ולבקשת האיש התקיימה הפגישה בבית קפה. ראו: עדות עוה"ד ס. בעמ' 4 ועדות
4 האישה בעמ' 9 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. האיש לא הופתע איפוא מעוה"ד ס. כלל
5 ועיקר, ולא "נסחטה" ממנו הודאה משום הפתעתו וחששו מעוה"ד ס..
6
- 7 24. לא מצאתי אף כל פגם באמינות עדות עוה"ד ס. אמנם הדעת נותנת, כי עוה"ד ס. מעוניין
8 בהצלחת האישה, היא לקוחת משרדו, אשר אף עבדה במשרדו בעבר. יחד עם זאת קבלת
9 עמדת האיש באשר לעדות עוה"ד ס., משמעותה קביעה כי עוה"ד ס. העיד עדות שקר.
10 עסקינן בהאשמה חמורה, אשר לא נמצא לה כל תימוכין. אין די בכך שעורך דין או מעביד
11 מעוניין בהצלחת לקוחו, או עובדו, בכדי להקים חזקה שאותו עורך דין או מעביד יעיד עדות
12 שקר בבית המשפט.
13
- 14 25. הדברים יפים אף ביתר שאת נוכח רוח העידן הטכנולוגי הנוכחי. מקום בו הקלטת שיחה עם
15 אחר אינה דורשת כל מאמץ, או היערכות טכנולוגית מיוחדת, ודי לו לאדם המבקש להקליט
16 את דברי חברו, שיחזיק ברשותו מכשיר טלפון סלולארי. עוה"ד ס. הוא עו"ד פעיל מזה
17 למעלה מחמש עשרה שנים. ראו: עדות עוה"ד ס. בעמ' 3 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13.
18 חזקה עליו שייקח בחשבון שהוקלטה שיחתו עם אחר, אשר אינו דווקא חפץ בטובתו.
19 הסיכון אותו היה נוטל עוה"ד ס., אילו היה מהין להעיד בבית המשפט עדות שקר, אדיר.
20 חזקה על עוה"ד ס., בהיותו עורך דין מנוסה, שייקח בחשבון כי שיחתו עם האישה והאיש
21 הוקלטה על ידי האיש. כך אילו היה מעיד עוה"ד ס. עדות שקר, רבים היו הסיכויים
22 שיתברר שאכן עסקינן בעדות מעין זו. עם כל האמפתיה שרוחש עוה"ד ס. לאישה, אין זה
23 סביר כי ייטול על עצמו סיכון כה גדול, אשר התממשותו עלולה להוביל לתוצאות חמורות
24 עבורו.
25
- 26 26. לשם השלמת דחיית טענת המתנה יאמר, כי אכן האישה נמנעה מהבאתו לעדות של עד (מר
27 א. י.), אשר סברה שעדותו תתמוך בגרסתה. לכתחילה האישה דווקא ביקשה לזמן את אותו
28 עד לדיון ההוכחות, אך משנדחה מועד הדיון לא ביקשה לזמנו בשנית. לטובת האיש אניח,
29 כי אכן אילו היה אותו עד מעיד בפני בית המשפט, לא הייתה עדותו תומכת בגרסת האישה.
30 יחד עם זאת, אין בכל מחדל של בעל דין, אף אם לא הביא ראיה אותה מן ראוי שיביא, כדי
31 להכריע את הכף. כלל הראיות מובילות למסקנה אחת ויחידה, היא שסכומי הכסף אותם
32 נתנה האישה לאיש לא ניתנו במתנה. נוכח משקלן המצטבר של כל אותן ראיות, אין
33 בהימנעות האישה להביא לעדות את אותו העד, כדי לשנות את מסקנתי. בשולי הדברים
34 יאמר, כי אותו עד נועד להעיד על שיחה שקיים עם האיש. ראו: עדות האישה בעמ' 12-13

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

1 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. הדברים אף הובהרו בבקשת האישה לזמן את העד מיום
2 10.10.13. ככל שסבר האיש, כי אכן עדות העד האמור הייתה עשויה להטות את הכף ולשנות
3 את תוצאת ההליך, חזקה עליו שהיה הוא מבקש לזמן את העד האמור לעדות, וזאת אף
4 בישיבת ההוכחות.
5

6 27. האיש הביא לעדות עד מטעמו (מ. פ.), אשר עיקר עדותו היא בבחינת עדות סברה. תמצית
7 עדות העד היא, כי נוכח היכרותו את הצדדים, וודאי שהיה יודע שעל האיש להשיב לאישה
8 את סכומי הכסף שנתנה לו, אילו אכן היו אלו פני הדברים. פרט לכך שעסקין בעדות סברה
9 בלתי קבילה, הרי שאף אם נקבלה נמצא שמשקלה אפסי. על סמך הנסיבות והיכרותו את
10 הצדדים, החווה העד דעתו באשר לטיבם וסיווגם של אותם סכומי כסף שניתנו כאמור. העד
11 אף מנמק חוות דעתו בכך, שאין זה ראוי לערוך התחשבנות בין בני זוג. ראו: עדות העד בעמ'
12 25 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. ראשית, ספק האם יש לראות את הצדדים משום בני
13 זוג, אשר חזקה עליהם שלא יערכו התחשבנות הדדית, מפאת קיום משק בית משותף. שהרי
14 הצדדים דכאן כלל לא קיימו משק בית משותף. שנית, מסקנת העד אינה טובה יותר
15 ממסקנתו של אחר, וודאי שאינה עדיפה על מסקנת בית המשפט.
16

17 28. האישה טוענת, כי על האיש להשיב לה את סכומי הכסף שהעניקה לו בצירוף הפרשי הצמדה
18 וריבית, ממועד מתן הסכומים ועד למועד התשלום בפועל. דומני כי יש לקבל את טענת
19 האישה בעניין זה, אך בחלקה. אבאר. האישה הודתה, כי הצדדים לא סיכמו ביניהם דבר
20 באשר לתשלום ריבית והפרשי הצמדה. בנסיבות אלה, הואיל ועסקין בהשאלה או הלוואה
21 במסגרת יחסי קרבה, כאשר האישה אך ביקשה לסייע לאיש, ולא הייתה כל תכלית עסקית
22 או מסחרית במעשיה, ככלל אין מקום לזכותה בריבית והצמדה. השוו: ע"א 398/79 **מנגל נ'**
23 **מדינת ישראל**, פ"ד לו (1) 432, 436 (1982); עניין לניאדו פסקאות 58-59 לפסק הדין.
24

25 29. ודוק, הדברים יפים עד למועד בו דרשה האישה את השבת סכומי הכסף. כאמור, בהתאם
26 להוראת סעיף 41 לחוק החוזים, מקום בו לא הוסכם על מועד קיום החוזה, הוא בענייננו
27 המועד להשבת ההלוואה, כמצב הדברים בענייננו, יקום החוזה זמן סביר לאחר כריתתו,
28 במועד בו הודיע הנושה לחייב, זמן סביר מראש. הצדדים מסכימים, כי האישה העניקה
29 לאיש את ההלוואה נוכח מצבו הכלכלי העגום. בנסיבות אלה סבורני, כי פרק זמן סביר של
30 הודעה, הוא פרק הזמן שחלף מאז הסתיים הקשר שבין הצדדים, בשלהי שנת 2011 ועד
31 שהוגשה התביעה דנן, בחודש ספטמבר 2012. יש לראות איפוא את המועד שנועד לשם קיום
32 החוזה, הוא המועד הסביר בו על האיש להשיב את סכומי הכסף שקיבל, על פי דרישת
33 האישה שהובעה בפניו עוד בסמוך למועד פרידת הצדדים, בסמוך לפני המועד בו הוגשה
34 התביעה. לפיכך סבורני, כי האישה זכאית לקבל הפרשי הצמדה וריבית, בהתאם להוראות

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

- סעיף 4(א) לחוק **פסיקת ריבית והצמדה**, תשכ"א – 1961 (להלן – "**חוק פסיקת ריבית והצמדה**"), החל ממועד הגשת התביעה. בשולי הדברים אעיר, כי החל ממועד פסק הדין תהא האישה זכאית אף לריבית פיגורים בהתאם לסעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה.
30. אפנה כעת לעתירת האישה לפיצוי בגין עגמת הנפש שנגרמה לה, מפאת אי פירעון חוב האיש כלפיה. אכן לא בכל פעם בו בעל דין זוכה בתביעה כספית, יש לראותו כמי שנגרמה לו עגמת נפש הראויה לפיצוי, אך מפאת סירובו של יריבו בדין לשלם לו את הסכום לו הוא זכאי, ובסופו של יום אף הוכרה זכאותו לכך על ידי בית המשפט. המקרה שבפנינו שונה. האיש היה מודע היטב לקושי שנגרם לאישה מחמת אי פירעון חובו כלפיה. ראו: עדות האיש בעמ' 1-3 לפרוטוקול הדיון מיום 5.12.13. האישה נקלעה לחסרון כס, לאחר שנתנה לאיש את עיקר, אם לא את מלוא כספה. נוכח המצב אליו נקלעה, נאלצה האישה לפנות את דירת מגוריה, שכן לא היה לה די ממון בכדי לפרוע את דמי השכירות. אין למעשה מחלוקת, כי לאישה נגרמה עגמת נפש ממשית, נוכח סירוב האיש לפרוע את חובו כלפיה. כפי שפרע האיש חלק קטן מחובו, בשלב כלשהו, היה בידו לעשות מאמץ ולנסות לשלם לאישה סכום, או סכומים נוספים, על חשבון חובו כלפיה, ובכך אולי למנוע את אילוצה לפנות את דירת מגוריה.
31. אכן הערכת הפיצויים בגין ראש הנזק של עגמת נפש משימה קשה היא, הן בשל הקושי האינטלקטואלי שביסוד ראש נזק זה והן בשל הקושי לתרגם לערכים כספיים את שיעורו של נזק מסוג זה. ראו: ע"א 70/52 **גרוסמן נ' רוט**, פ"ד ו 1242, 1254 (1952); ע"א 6978/96 **עמר נ' קופת חולים הכללית של ההסתדרות**, פ"ד נה (1) 920, 930 (1999) (להלן – "**עניין עמר**"); ע"א 7130/01 **סולל בונה נ' תנעמי ואח'**, פ"ד נח (1) 1, 27 (2003). בה בעת, העיקרון של החזרת המצב לקדמותו, חולש גם על ראש נזק זה ומחייב, על כן, פיצוי הולם בגינו. ראו: ע"א 1081/00 **אבנעל נ' מדינת ישראל**, פ"ד נט(5) 193, 206 (2005). בפסקי דין עדכניים נפסקו סכומים גבוהים מבעבר. ראו: ע"א 398/99 **קופ"ח של ההסתדרות נ' דיין**, פ"ד נה (1) 765 (1999); ע"א 4022/98 **הטכניון נ' טויסטר** (1999). המגמה הברורה איפוא, היא להורות על העלאת רף הפיצוי בגין הנזק הלא ממוני. ראו עניין **עמר**, בעמ' 930; ע"א 2055/99 **פלוגי ואח' נ' הרב ניסים זאב**, פ"ד נה (5) 241, 275 (2001); והשוו: אי ריבלין "פיצויים בגין נזק לא מוחשי ובגין נזק לא ממוני – מגמות הרחבה" **ספר שמגר** (כרך ג', תשס"ג) 21, 62-61.
32. נוכח עגמת הנפש הרבה שנגרמה לאישה, לרבות הכורח בעזיבת מקום מגוריה, מחמת חיסרון כס. חיסרון כס, אשר נגרם בעטיו של האיש, אשר סירב לפרוע את חוב, כולו, או

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

01 אפריל 2014

תמ"ש 53160-09-12 ד.מ.ש. נ' ח.מ.ש.

מקצתו. סבורני, כי עתירת האישה לחיוב האיש בפיצוי בסך 10,000 ₪, בגין עגמת הנפש
שנגרמה לה, היא אך סבירה.

33. אשר על כן מתקבלת בזה תביעת האישה ברובה.

א. הנני מחייב את האיש לשלם לאישה את חובו כלפיה בסך 167,480 ₪. סכום זה יישא הפרשי
הצמדה וריבית כדין מיום הגשת התביעה, הוא יום 27.9.12.

ב. כמו כן הנני מחייב את האיש לשלם לאישה סך 10,000 ₪, כפיצוי בגין עגמת הנפש שנגרמה
לה. סכום זה יישא הפרשי הצמדה וריבית כדין ממועד פסק דין זה.

ג. בהתחשב בתוצאות ההליך, התנהלות הצדדים, וכן בהתחשב בסכום ההוצאות בו חויב
האיש בהליך ביניים, יישא האיש אף בהוצאות האישה בסך 15,000 ₪, וזאת בנוסף לסכום
בו חויב בהליך הביניים.

ניתן היום, א' ניסן תשע"ד, 01 אפריל 2014, בהעדר הצדדים.

נמרוד פלקס, שופט